

Του **Χάρη Καμπουρίδη**

Με την εγκατάσταση-περφόρμα της Λίδας Παπακωνσταντίνου στο Λιμάνι της Θεσσαλονίκης και το διεθνές συμπόσιο στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης ολοκληρώνεται η Μηνιάδα Θεσσαλονίκης, ύστερα από τέσσερις μήνες εκθέσεων και εκδηλώσεων, οι οποίες αν δεν έκαναν τη Θεσσαλονίκη Βενετία ή Σάα Πάολο ή Κάσελ, πάντως έδειξαν με πολλή σαφήνεια τον ρόλο που διεκδικεί ως πολιτιστική-ιστορική αφετηρία των Βαλκανικών και παρευξείνιων χωρών και της Μέσης Ανατολής.

«Ετεροτοπίες» είναι ο τίτλος της συνάντησης των καλλιτεχνών από δεκάδες χώρες, επιλεγμένων με το πρίσμα τριών επιμελητών (Κατρίν Νταβίνι, Γιαν Ερίκ Λούντστρομ και Μαρία Τσαντσονόγλου), τίτλος που απολογηθηκε από το εκθέματα και τις περφόρμες σε 20 μουσεία ή άλλα σημεία της Θεσσαλονίκης.

Η εκδήλωση της Παπακωνσταντίνου είχε τίτλο «Εis το Όνομα» και κλίνει τη σειρά αυτή με επιτυχία, ως προς το θέμα τουλάχιστον, αφού είδαμε τη διακεκριμένη περφόρμα να προβαίνει σε σημαδιακές λειτουργίες καλλιτεχνικού-θηρακτικού τύπου: απλώνοντας φορεμένα ρούχα «ετεροτοπίων» στους τυποποιημένους τάφους των στρατιωτών του Α' Παγκό-

Σ ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ

«Εis το Όνομα» της «Ετεροτοπίας»

σμίου Πολέμου ή καίγοντας ποίητικά-συμβολικά ένα «παιδικό αδειανό» στην παρτίδα, μπροστά στις περφόρμες επιπλέουσες σχέδες πάνω στις οποίες προβάλλονται βίντεο από το επίσημο προακμήματά της.

Θεματικά εύστοχη η εικαστική εκδήλωση, εκφραστικά κάπως ρητορική και πομπώδης νομίζω, το γραφικό στοιχείο υπερτερούσε εις βάρος της ταπεινότητας που προϋποθέτει το προσκύνημα σε μνημεία και τάφους.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είχε το συμπόσιο της ίδιας (22 Σεπτεμβρίου) ημέρας που επιστάσας το σκεπτικό και τα αποσπάσματα της Μηνιάδας. Ομιλητές οι τρεις επιμελητές της Μηνιάδας, η Συραγιά Τσάρρα, ο Αντώνης Λιάκος και αρκετοί άλλοι ιστορικοί ή τεχνοκρίτικοι. «Η Τέχνη ως ετεροτοπία», «Αναζητώντας έναν τόπο ελπίδας: το παρελθόν ως αυτοπία», «Ο κόσμος και η πολιτική της προσδοκίας στον 20ό αιώνα: Η αυτοπία μεταξύ Ανατολής και Δύσης», «Ετεροτοπίες και ανάλυση της ε-

INFO

Λίδα Παπακωνσταντίνου, «Εis το όνομα» (Πρόβληπα Α, πίσω από την Αποθήκη Β1, Λιμάνι Θεσσαλονίκης), Α' Μηνιάδα Σύγχρονης Τέχνης, τήλ. 2310589210

ξουσίας από τον Φουκώ», «Βαβέλ: Οι ετεροτοπίες στην παγκοσμιοποίηση», «Ετεροτοπίες της ψυχής», είναι μερικά από τα θέματα.

Ο κεντρικός προβληματισμός δινόταν κάπως «μοσημένο», αφού επρόκειτο για την παγκοσμιοποίηση και μάλιστα υπό κριτικό-αριστοτικό πρίσμα, χωρίς να ακουστεί ούτε η παρίγνωση πλευρά του Μ. Μακκλαούν («Ο Κόσμος είναι ήδη ένα σφαιρικό επικοινωνιακό χωρίο», 1964) ούτε η μεταμοντέρνα, που θεωρεί λήξησα την κρατική διάρθρωση, όπως τουλάχιστον αυτή εξιδανικεύτηκε στα χρόνια της Γαλλικής Επανάστασης και της σοσιαλιστικής θεωρίας.

Είται, ο κρατικός και η προστάδα των αδυνάτων έβγανε ως κεντρικό απούμενο μαζί με τη λατρεία του ιστορισμού. Όπως δινότανε προκαταρκτικά... «Όλες οι κοινωνίες τείνουν προς κάποια ομογενοποίηση της καθημερινότητας, οι επικοινωνιακές σχέσεις απλοποιούνται και ο χρόνος εκμηδενίζεται με την ψηφια-

κή τεχνολογία και το Διαδίκτυο... Η ίδια η έννοια της "Ετεροτοπίας", θα μπορούσε να δώσει την άλλη διάσταση στην έννοια της παγκοσμιοποίησης μέσα από έναν ισότιμο διάλογο πολιτισμών γιατί η "Ετεροτοπία" εκφράζεται ως διαφορετικότητα, είναι όμως και η ανάγκη ομαδοποίησης της διαφορετικότητας. Ερμηνεύεται το κείμενο του Φουκώ με βάση τα νέα δεδομένα, αποδεικνύοντας έτσι την επικαιρότητά του. Εντοπίζονται σύγχρονες "ετεροτοπίες", αντιπαράβεται ο πραγματικός τόπος στον εικονικό και ηλάνθαναι νέοι τόποι του μέλλοντος». Στις προθέσεις του συμπόσιου ακούστηκαν και ειλικρινείς για τη διαφορετικότητα, την Ιστορία, τον τόπο και τον χρόνο... Το ταυτόχρονο, την αντιπαράθεση, την αντιπαράθεση, τη διάχυση και την ανάμειξη...

Ιδιαίτερη αίσθηση έκαναν οι εισαγωγές των Αντώνη Λιάκου «Αναζητώντας έναν τόπο ελπίδας στο παρελθόν», Urs Linden «Ετεροτοπίες και η ανάλυση της εξουσίας από τον Φουκώ», Alexei Penzi «Βαβέλ: ετεροτοπίες στην παγκοσμιοποίηση», A.G. Piotrowska «Οικαταυλισμοί των παιγνίων ως ετεροτοπία», Έλενα Τονικίδη-Γαύλου Βασιλειάδη «Ετεροτοπίες της ψυχής», κ.ά.